

O N D E R
N C S I M
L T U R M
N E T E M
S C H A P

Doorpakken met Leren & Werken

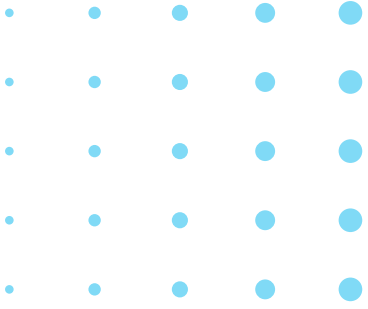
Plan van aanpak 2008 - 2011

Leren & Werken

SZW

Voorwoord

We zijn allebei in de zomer van 1961 geboren. Voor de rest zijn de verschillen tussen ons groot. In Nederland ging elk kind vanzelfsprekend naar school. In Marokko was het een uitzondering. Bij de een was de school in de buurt, de ander moest elke dag zeven kilometer lopen. `s Ochtends van de berg af, en `s avonds tegen de berg op.

Toen we wat ouder werden, gingen onze carrières meer op elkaar lijken. Onze beroepsopleidingen volgden we allebei in Nederland. Het waren praktijkgerichte opleidingen in de zorg en techniek. Voor ons ging er een wereld open. Daarom verbaast het ons dat er juist in deze twee inspirerende sectoren tekort is aan goed opgeleide medewerkers. We leerden trouwens zeker niet alleen in het onderwijs. Juist tijdens onze stages, bijbaantjes en in vrijwilligerswerk leerden we het leven kennen. Daar werden we ons bewust van het nut en de kwaliteit van scholing. Allebei zijn we op een gegeven moment overgestapt naar het openbaar bestuur. Ook daar bleek praktijkervaring onmisbaar.

Daarom zijn we blij dat zulke ervaring nu ook via een EVC-procedure meetelt als eerste stap naar

een diploma. Een diploma dat in deze tijd steeds essentiëler wordt om werk te vinden, maar ook om werk te behouden.

We zijn verheugd over wat Leren & Werken in twee jaar heeft bereikt. De onorthodoxe aanpak werkt en de samenwerking tussen onze ministeries heeft een duidelijke meerwaarde in de regio en branche.

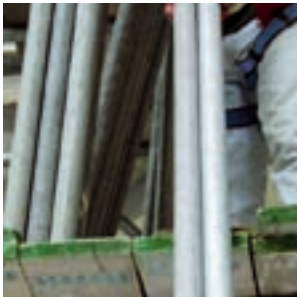
Daarom gaan we de komende drie jaar door met onze activiteiten voor *een leven lang leren*. We willen de bestaande samenwerkingsverbanden verder verstevigen, want de actieve betrokkenheid van sociale partners is hard nodig. We hopen dat we ook in de komende jaren op hun steun kunnen rekenen.

Staatssecretaris M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Staatssecretaris A. Aboutaleb
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Inhoud

Samenvatting	6
1. Twee jaar leren door te werken	11
2. Stimuleren en faciliteren van samenwerking	19
3. Flexibel en efficiënt opleiden	29
4. Bereiken van burgers en werkgevers	35
5. Conceptontwikkeling <i>een leven lang leren</i>	39
6. Nawoord	43
Bijlagen	
Begroting 2008–2011	44
Afkortingenlijst	46

Samenvatting

De projectdirectie Leren & Werken startte twee jaar geleden om vooruitgang te boeken met *leven lang leren*. De kenniseconomie eist dat mensen in hun leven blijven leren en werken en dat die twee elkaar versterken. Werkgevers, werknemers, werkzoekenden, overheid, Centra voor Werk en Inkomen (CWI) en onderwijs in 44 regio's hebben de afgelopen twee jaar laten zien dat met samenwerking en ambitie veel kan worden bereikt. Voor het kabinet is dat reden om de komende drie jaar te blijven investeren in *leven lang leren*, met nog ambitieuzere doelen. In dit plan van aanpak leest u, na een korte terugblik op de afgelopen periode, de geplande activiteiten om deze doelen te bereiken tijdens de komende kabinetsperiode.

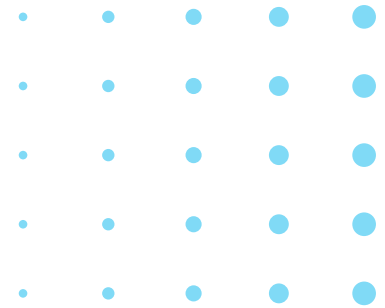
Twee jaar leren door te werken

Het aantal duale trajecten is ruimschoots gehaald. Qua netwerk, infrastructuur en vernieuwing is veel meer bereikt dan gepland. Alleen EVC blijft achter, al verdrievoudigde het aantal trajecten ten opzichte van de jaren voor 2005. De projectdirectie is een gewaardeerde partner in het veld en binnen de overheid. Het urgentiebesef bij werkgevers en burgers is

onder de maat en publieke instellingen blijken onvoldoende in staat *leven lang leren* een duurzame plek binnen hun organisatie te geven. In het programma 'Iedereen doet mee' heeft het kabinet de ambitie om een forse toename van de participatie te realiseren, waarbij onderwijs een belangrijk middel is. Daarbij dreigt volgens de Raad voor Werk en Inkomen een tekort aan hoger opgeleiden. Redenen om deze kabinetsperiode flink in te zetten op *leven lang leren*.

Stimuleren en faciliteren van samenwerkingsverbanden en deelname

In drie jaar willen de bewindslieden van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap 90 duizend nieuwe leerwerktrajecten realiseren. Om deze 90 duizend leerwerktrajecten te realiseren, wordt verder gebouwd op de infrastructuur die in regio's en branches de afgelopen twee jaar is ontstaan. Maar er moet ook een versnelling bereikt worden in het aantal trajecten per jaar. Samen met gemeenten, CWI, UWV, werkgevers en onderwijsinstellingen wordt gewerkt aan een

Activiteiten 2008 – 2011.

leven lang leren in de regio. Daar waar in Nederland nog geen samenwerkingsverbanden zijn ontwikkeld, zal de projectdirectie Leren & Werken naar partners zoeken die daarin het voortouw willen nemen. De ambitie van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is om daar 10% van te realiseren.

Speerpunten binnen de 90 duizend trajecten worden de sectoren waar personeelstekorten gaan ontstaan: de zorg en de techniek. De trajecten worden gerealiseerd door onder andere samen te werken met zorginstellingen en het Platform Bèta Techniek. De projectdirectie Leren & Werken zet daarnaast gerichte acties in om leerwerktrajecten te realiseren op de

Nederlandse Antillen. Een ander speerpunt van het kabinet met Leren & Werken is 30 duizend moeilijk bemiddelbare werkzoekenden met scholing betere kansen te geven op de arbeidsmarkt. Ook zal Leren & Werken bijdragen aan 20 duizend EVC-trajecten voor werkende jongeren zonder startkwalificatie. Door inzet van het leerloopbaanadvies en EVC en slimme begeleiding willen we, samen met de directie Voortijdig Schoolverlaten, die doelen in 2011 bereiken.

Flexibel en efficiënt opleiden

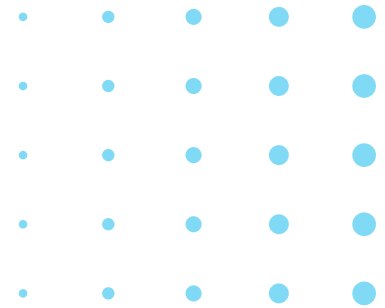
Volwassenen moeten leren kunnen combineren met andere bezigheden, zoals werk, zorg en vrije tijd. Flexibel onderwijs is een voorwaarde. Helaas zijn publieke onderwijsinstellingen nog onvoldoende in staat om maatwerk te organiseren voor volwassenen. Hier is veel te winnen. Het kabinet wil maatwerk voor volwassenen stimuleren in het project 'Ruimte voor Voorhoedescholen'. De projectdirectie Leren & Werken steunt vier roc's, twee hogescholen en een aoc bij het veranderen van hun aanbod, werkwijze en organisatie. Experts worden gevraagd advies te geven en de scholen kritisch

door te lichten op hun bedrijfsvoering en *een leven lang leren*.

Het kabinet wil dat over vier jaar 10 duizend meer mensen tussen de 27 en de 40 hoger beroepsonderwijs volgen. In dat kader zal de projectdirectie Leren & Werken zich samen met de directie Hoger Onderwijs (Ministerie OCW) inzetten om meer bekendheid te krijgen voor het Associate degree programma en om de Associate degree (Ad) versneld in te voeren in 2008. Dit is een tweejarig programma binnen de hbo-bacheloropleiding dat leidt tot een wettelijke graad: de Associate degree. Daarmee wordt de stap om verder te studeren voor werkenden en voor mensen met een mbo-diploma gemakkelijker. Ook zal worden ingezet op het creëren van maatwerk aansluitend op EVC in het hoger onderwijs.

Bereiken van burgers en werkgevers

Scholingsmogelijkheden voor volwassenen zijn bij burgers en werkgevers vaak niet bekend. Tevens is het urgentiebesef van *een leven lang leren* onvoldoende. Twee jaar geleden is de projectdirectie Leren & Werken gestart met het

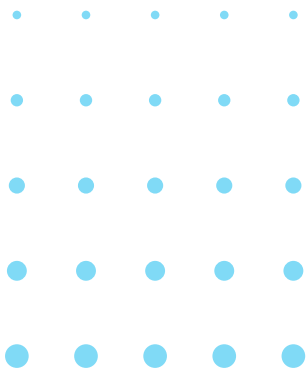
bundelen van de informatie en het transparanter maken van de mogelijkheden rondom werk en scholing. Komende drie jaar zal geïnvesteerd worden in het Click, Call & Face concept. Op www.lerenenwerken.nl (click) kan op eenvoudig worden gezocht naar mogelijkheden voor leren en werken. Bij de gratis telefonische helpdesk (call) kunnen vragen gesteld worden en bij de leerwerkloketten (face) kunnen werkgever en burger terecht voor een persoonlijk gesprek. Met een publiekscampagne richten we ons op het verhogen van het urgentiebesef van *een leven lang leren* en het verbeteren van de bekendheid van de website, helpdesk en leerwerkloketten.

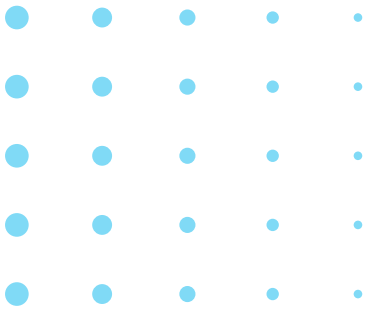
Conceptontwikkeling *leven lang leren*

Het kabinet wil naast een actieve inzet op *leven lang leren* ook aandacht voor een aantal grote vragen rondom *een leven lang leren*. Waarom komt dat voor volwassenen onvoldoende van de grond? Wat weten we van de effectiviteit van de instrumenten? Wie heeft welke rol? Met het expertisecentrum CINOP, het Centraal Planbureau, de Open Universiteit en de Raad voor Werken en Inkomen wordt een denktank

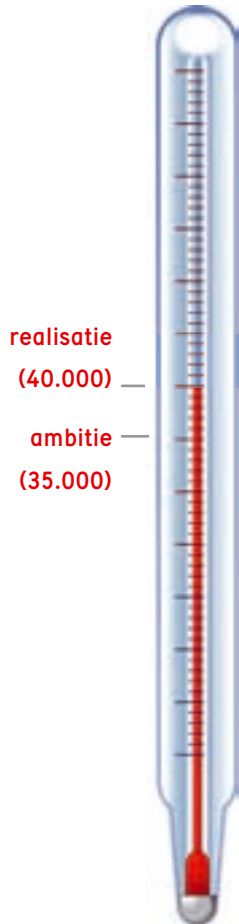
gevormd. De denktank zal zich in dialoog met de bewindslieden richten op creatieve concepten om meer volwassenen aan het leren te krijgen. Specifiek zal gekeken worden naar financiële stimuleringsmaatregelen, alfabetisering, toepassing van het concept van de lerende organisatie en de rol die scholingsmakelaars kunnen vervullen.

In april 2008 wil dit kabinet een conferentie *leven lang leren* organiseren. De conferentie is gericht op de discussie over fundamentele vraagstukken rondom *een leven lang leren* en op het leren van inspirerende voorbeelden uit andere landen.

1. Twee jaar leren door te werken: resultaten

In 2005 startte de projectdirectie Leren & Werken. We hebben toen ambitieuze doelen voor onszelf geformuleerd, in concrete getallen.

Nu, na ruim twee jaar, maken we de balans op:

- ⋮ Er zijn 44 regionale en sectorale convenanten.
- ⋮ In totaal zijn 26 duizend duale trajecten en ruim 13 duizend EVC-trajecten gestart. Er zijn afspraken gemaakt voor 51 duizend leerwerktrajecten (EVC en duaal samen).

1.1 Werken met kwantitatieve ambities

Duale trajecten

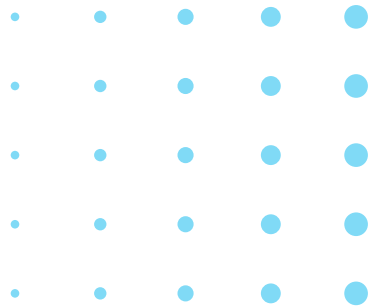
Duaal leren is werken en leren tegelijkertijd, waarbij het leren zoveel mogelijk op de werkvloer gebeurt. Het doel was om 15 duizend duale trajecten te starten. Die doelstelling is ruimschoots gehaald. Het zijn vooral trajecten voor het halen van een mbo-diploma (merendeel mbo 2) en branchecertificaten. Trajecten voor hbo zijn in de minderheid.

EVC

Het Erkennen van Verworven Competenties (EVC) houdt in dat volwassenen hun ervaring in werk en vrije tijd kunnen verzilveren in een diploma. EVC is al jaren onderwerp van studie, maar werd tot 2005 slechts op bescheiden schaal toegepast. Toch kan EVC voor volwassenen veel leer- en tijdwinst betekenen. Daarom was de doelstelling fors, met 20 duizend EVC-trajecten. Dat doel is niet gehaald. Er staan nu ruim 13 duizend trajecten op de teller. Dat is een tegenvaller, maar nog steeds een verdriedouving ten opzichte van de periode voor 2005. Oorzaak is waarschijnlijk dat onbekend onbemind maakt, zowel bij de aanbieders als de gebruikers.

Samenwerkingsverbanden

Doelstelling was om minimaal 10 samenwerkingsverbanden te realiseren. Die moesten niet alleen concrete doelen halen, maar ook zorgen voor een structureel betere samenwerking. Het doel van 10 samenwerkingsverbanden is ruimschoots gehaald: er zijn er nu 44.

Over de duurzaamheid van deze netwerken is na twee jaar natuurlijk nog niet veel te zeggen. Veel netwerken geven in de kwalitatieve monitorronde aan het als grote winst te zien dat zij doelgericht samenwerken. Wel kost het tijd voordat partijen elkaar echt weten te vinden. We kunnen op dit moment stellen dat het fundament voor de infrastructuur van *een leven lang leren* gelegd is.

Spotten en verpotten

Gepland waren vijf vernieuwingsprojecten. Het zijn er elf geworden. Hierbij heeft de formule van 'spotten en verpotten' goed gewerkt. Dat wil zeggen dat goed werkende vernieuwingen in regio's of branches ook op andere plekken worden toegepast. Zo worden met relatief weinig subsidie en regelgeving goede resultaten geboekt.

1.2 Bouwen aan een infrastructuur voor *leven lang leren*

Leerwerkloketten

Er zijn afgelopen twee jaar 16 regionale leerwerkloketten ingericht om werkgevers en werknemers te informeren over EVC en duaal leren.

Dat is een aanzienlijke versnelling ten opzichte van de bescheiden aanpak uit het plan van 2005. Daar ging het nog om experimenten in vier regio's.

De samenwerkingsverbanden zijn ontstaan in de regio (*bottom-up*), zonder blauwdruk vanuit politiek Den Haag. Groot voordeel hiervan is dat iedere regio het leerwerkloket kan toespitsen op wat speelt in de regio. Nadeel is de grote verscheidenheid, wat het moeilijk maakt om een duidelijk, herkenbaar product neer te zetten.

Kwaliteitscode voor EVC

In 2006 is een kwaliteitscode EVC ondertekend door het totale beroepsonderwijs, werkgevers en werknemers. De kwaliteitscode is een belangrijke stap om de kwaliteit te garanderen, draagvlak te krijgen en het aanbod van EVC inzichtelijk te maken. In het 'Register voor Erkende EVC-aanbieders' zijn momenteel circa 130 aanbieders van EVC opgenomen en vindbaar.

Website www.lerenenwerken.nl

Om burgers en werkgevers ook digitaal te bereiken is een website ontwikkeld: www.lerenenwerken.nl. Het was niet de bedoeling nieuwe informatie te maken, maar bestaande gegevens (Colo, CWI, EVC-register, ROC.nl) aan elkaar te koppelen. Op de site kunnen burgers en werkgevers vrijwel alle informatie vinden over mogelijkheden van leren en werken.

Associate degree

Belangrijke ontwikkeling binnen het hbo is de introductie van Associate-degreeprogramma's. Een Associate-degreeprogramma is een tweejarig programma binnen de hbo-bacheloropleiding dat leidt tot een nieuwe wettelijke graad: de Associate degree (Ad). Deze opleiding is bedoeld voor werkenden en voor doorstroomers vanuit het mbo. MKB-Nederland heeft sterk gepleit voor de invoering van dit type programma's. De afgelopen periode zijn 57 pilots met Ad-programma's gestart. Momenteel volgen circa 1400 studenten een Ad.

Financiële instrumenten

Er zijn financiële instrumenten voor het bevorderen van *leven lang leren*. Doordat ze te weinig bekend zijn wordt er onvoldoende gebruik van gemaakt. Via folders en websites zijn deze (veelal fiscale) mogelijkheden extra onder de aandacht gebracht. Ook is er een extra fiscale faciliteit gecreëerd voor EVC (300 euro per procedure). Er is onderzoek gedaan naar de effectiviteit van het scholingsinstrumentarium. Daaruit kwamen twee belangrijke uitkomsten: generieke (fiscale) maatregelen zijn weinig effectief en voor laagopgeleide werknemers is individuele begeleiding naar en tijdens een leerwerktraject belangrijk.

1.3 Onorthodoxe aanpak

Toen de projectdirectie Leren & Werken werd opgezet, was besloten dat een onorthodoxe en energieke aanpak nodig was om verder te komen met *een leven lang leren*. Die aanpak blijkt aan te slaan. Uit gesprekken met externe partijen en de interne top blijkt dat die tevreden zijn. Leren & Werken wordt aangemoedigd om op dezelfde manier verder te gaan.

In de regio

We wilden geen blauwdruk vanuit Den Haag opdringen, maar in dialoog met de regio tot heldere afspraken en resultaten komen. De ingeleverde projectplannen werden scherp beoordeeld. Bij de uitvoering ervan vervult Leren & Werken verschillende rollen:

- ⋮ Sturen
- ⋮ Ondersteunen en leren
- ⋮ Feedback en beoordeling

De rol van een nieuwsgierige en meedenkende overheid wordt in de regio gewaardeerd.

Binnen de Rijksoverheid

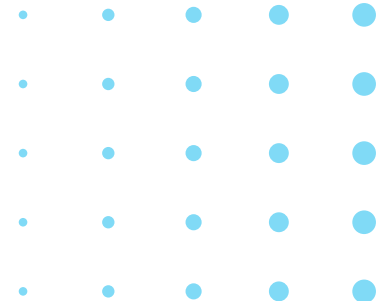
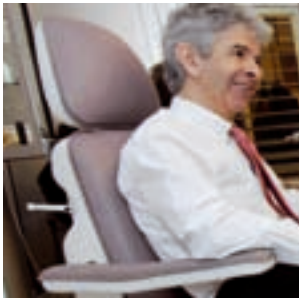
Interdepartementaal werken heeft binnen de projectdirectie Leren & Werken meerwaarde.

De inbreng van medewerkers uit vijf verschillende organisaties levert meerwaarde in netwerk, kennis en een andere kijk op zaken.

1.4 Evaluatie van de resultaten

Samenwerkingsverbanden met kwantitatieve ambities, het bouwen aan de infrastructuur en de onorthodoxe aanpak helpen *een leven lang leren* vooruit. Hiermee wil het kabinet doorgaan, vooral om te voorkomen dat over *een leven lang leren* teveel gepraat wordt, en te weinig actie wordt ondernomen. We wilden open staan voor signalen uit de regio. Daardoor hoorden we dat in de regio ook belemmeringen worden ervaren. Burgers zien de noodzaak van *een leven lang leren* niet altijd voldoende in. Voor het midden-

en kleinbedrijf (MKB) geldt dat ook, maar daar komt bij dat leren tijd en geld kost. Daarnaast merken we in de projecten dat publieke instellingen het lastig vinden *een leven lang leren* een duurzame plek binnen de organisatie te geven. Dat is een rem op de groei van het aantal volwassenen dat zich laat scholen.

1.5 Waarom gaan we door tot 2011?

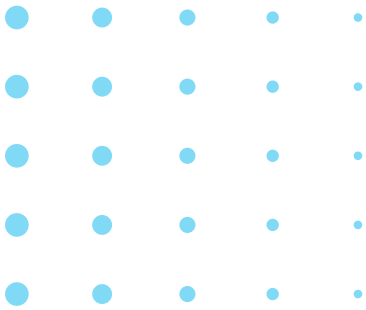
Er is een aantal duidelijke redenen om te blijven investeren in *een leven lang leren*:

- ⌘ De Lissabondoelstellingen worden niet vanzelf gehaald. Met name de ambities ten aanzien van cursusdeelname en het aandeel hoger opgeleiden in de beroepsbevolking vergen de komende jaren stevige inspanningen.
- ⌘ Er dreigt een tekort aan hoger opgeleiden.
- ⌘ Het kabinet heeft de ambitie om 200 duizend mensen extra te laten participeren. Scholing is een belangrijk middel om deze doelstelling te halen.
- ⌘ Signalen uit de regio laten zien dat, ondanks brede maatschappelijke steun voor *leven lang leren*, het belang ervan door individuele burgers en werkgevers onvoldoende gezien wordt.

- ⌘ Publieke instellingen blijken nog onvoldoende in staat om flexibel maatwerk te organiseren voor volwassenen.

Redenen voor dit kabinet om in te zetten op het verhogen van het urgentiebesef van *een leven lang leren* door in 2008 een publiekscampagne te starten. Daarnaast wil het kabinet met het project voorhoedescholen en in samenwerking met CWI/UWV en gemeenten zich richten op een verdere flexibilisering van publieke instellingen waar het gaat om *leven lang leren*.

Lissabondoelstellingen

De activiteiten van de projectdirectie Leren & Werken hangen nauw samen met de volgende Lissabondoelstellingen:

- ⌘ in 2010 heeft 80% van de Nederlandse beroepsbevolking een startkwalificatie (mbo-2).
In 2000 was dat 74,4% en in 2007 77,7%.
- ⌘ In 2010 volgt 20% van de Nederlanders van 25-64 jaar een cursus of opleiding.
In 2000 was dat 15,5%, in 2003 16,4% en in 2006 15,6%
- ⌘ In 2020 is 50% van de beroepsbevolking hoger opgeleid.

Kennistekort

Behalve het achterblijven bij de Lissabondoelen zijn er duidelijke signalen over een 'kennistekort' aan hoger opgeleiden:

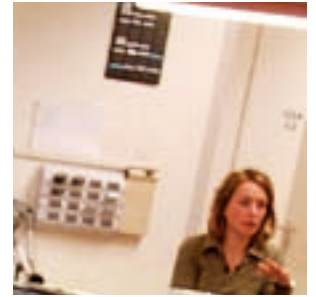
- ⌘ De Raad voor Werk en Inkomen (RWI) schrijft in de publicatie 'Kennistekort in Nederland' (2006) dat vanaf 2007 het tekort aan hoger opgeleiden oploopt tot 75 duizend in 2010.
- ⌘ De RWI schrijft in hetzelfde rapport dat het Nederlandse aandeel hoger opgeleiden in internationaal verband gedaald is. We zakten van een vierde plaats op de OESO-ranglijst naar een negende plaats. Het aandeel hoger opgeleiden stijgt in Nederland minder snel dan in tweederde van de OESO-landen. Bovendien is op basis van trendanalyse in het Nederlandse onderwijs geen groei te verwachten en zal de Nederlandse positie verder verslechteren.
- ⌘ De Onderwijsraad schrijft in het advies 'De helft van Nederland hoger opgeleid' (2005) dat het tekort aan hoger opgeleiden in 2012 zal oplopen tot 100 duizend personen.

Het kabinet wil dus dat meer mensen een hogere opleiding volgen. Daarvoor zal geïnvesteerd moeten worden in *een leven lang leren* in het hoger onderwijs. Doelstelling uit de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Wetenschap is dat in 2011 10 duizend meer mensen tussen de 27 en de 40 deelnemen aan het (bekostigd) hoger beroepsonderwijs.

Iedereen doet mee

In het actieprogramma 'Iedereen doet mee' heeft het kabinet beschreven wat de inzet is om samen met sociale partners, gemeenten en andere partijen 200.000 mensen extra op de arbeidsmarkt en in maatschappelijk verband te laten participeren. Scholing speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van arbeidsparticipatie en het oplossen van de mismatch op de arbeidsmarkt. De 30 duizend extra leerwerktrajecten en EVC-trajecten voor moeilijk plaatsbare werklozen en het project voorhoede scholen (zie hoofdstuk 3) zijn belangrijk voor de doelstelling om 200 duizend extra mensen mee te laten doen aan de maatschappij.

2. Stimuleren en faciliteren van samenwerking

Nieuwe activiteiten	Doorgaan met
90.000 trajecten EVC en Duaal Focus op tekortsectoren Werkende jongeren zonder startkwalificatie Moeilijk bemiddelbare werkzoekenden	Regio aanpak

2.1 Waar staan we nu?

Dit is de eerste oogst van twee jaar *een leven lang leren*:

- ⋮ 44 regionale en sectorale convenanten rondom *leven lang leren*.
- ⋮ 26 duizend duale trajecten en ruim 13 duizend EVC-trajecten. Afspraken voor 51 duizend leerwerktrajecten.

Minstens zo belangrijk als de kwantitatieve opbrengst is dat in de regio's een fundament is gelegd voor duurzame samenwerking tussen werkgevers, werknemers, werkzoekenden, scholen, uitkeringsinstanties en kenniscentra beroepsopleiding bedrijfsleven. Het is trouwens echt een fundament. De samenwerkingsverbanden moet verder worden opgebouwd, zodat ze uiteindelijk zelfstandig kunnen functioneren.

Visie op regionale samenwerking

Regionale samenwerking tussen overheden, CWI en UWV, opleidingsinstellingen, werkgevers en werknemers is doorslaggevend voor *een leven lang leren*. De samenwerking komt goed van de grond, maar moet worden uitgebreid. De projectdirectie Leren & Werken staat daarom in de periode 2008-2011 voor twee uitdagingen:

- ⋮ Het versterken van de regionale samenwerking
- ⋮ Samenwerking te stimuleren in de regio's waar ze nog ontbreekt.

2.2 Wat gaan wij doen?

Wij denken dat de combinatie van leren en werken een belangrijke sleutel is om een aantal belangrijke vraagstukken aan te pakken, zoals

de acute personeelstekorten en de scheefgroei tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

EVC en duale trajecten blijken een succesformule voor regionale en branchegerichte samenwerking. Daar gaan we dus mee door. In de Monitor 2007 (beschikbaar begin 2008) bekijken we:

- ⌘ De stuurkracht van het project en het samenwerkingsverband.
 - ⌘ De duurzaamheid van het samenwerkingsverband.
 - ⌘ De verbinding tussen de projectambities en de landelijke ambities van Leren & Werken.
- De gegevens uit de Monitor 2007 zullen benut worden om naar regio's en branches acties uit te zetten.

90.000 EVC en dual in de regio en branche

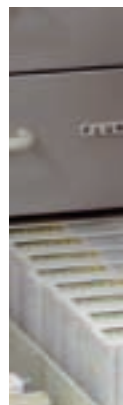
In de komende jaren leggen we de lat hoger. Per jaar moeten gemiddeld 30 duizend leerwerktrajecten gerealiseerd worden. Dat is twee keer zo veel als onze doelstelling van twee jaar geleden. Om het doel te halen, doen we een beroep op de samenwerkingsverbanden die uit de tijdelijke stimuleringsregeling zijn voortgekomen.

De regio's of branches adopteren hun deel van de algemene doelstelling en worden ondersteund door de projectdirectie Leren & Werken.

⌘ Versnelling

We denken dat de verdubbelde doelstelling haalbaar is om de volgende redenen:

- ⌘ Er bestond twee jaar geleden geen goede infrastructuur voor *een leven lang leren*. In de afgelopen jaren is veel energie gestoken in het bij elkaar brengen van partijen in de regio. De samenwerkingsverbanden staan nu, waardoor een snelle doorstart gemaakt kan worden. De oogst van die duurzame samenwerkingsverbanden is nog lang niet binnen.
- ⌘ Het aanbod van EVC is veel inzichtelijker geworden. Door de geslaagde introductie van de Kwaliteitscode EVC, is er beter zicht op de kwaliteit van procedures. De erkende aanbieders worden opgenomen in het EVC-register, waardoor duidelijk is waar burgers en werkgemers terecht kunnen voor een procedure op maat. Tevens hebben de

kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven het gebruik van de landelijke standaarden voor EVC vereenvoudigd en beter toegankelijk gemaakt.

- ⌘ Een publiekscampagne zal in de komende jaren zorgen voor meer bekendheid van leerwerkloketten, combinaties van leren en werken, de internetportal en de noodzaak van *een leven lang leren*.

- ⌘ **De voorbeeldfunctie van grote steden**

De projecten in de grote steden verdienen onze speciale aandacht. De schaal en complexiteit van zowel de problemen als de organisaties in die steden vormen een extra uitdaging. Als zij erin slagen om oplossingen te organiseren kunnen vele mensen daarvan profiteren en kunnen zij andere steden inspireren. De aankomende drie jaar willen we dan ook de voorbeelden en oplossingen uit deze projecten in de etalage zetten.

- ⌘ **Focus op tekortsectoren**

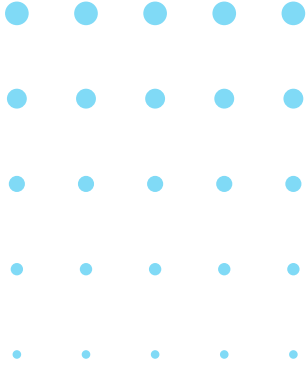
Aansluitend op de personeelsbehoeften van de arbeidsmarkt zal Leren & Werken extra

activiteiten richten op sectoren met nijpende personeelstekorten. Dat zijn vooral zorg en techniek. Combinaties van leren en werken kunnen de tekorten in deze sectoren verkleinen. Leren & Werken moedigt de duurzame regionale samenwerking tussen partijen zoveel mogelijk aan. De projectdirectie Leren & Werken zal samen met de themadirectie Leraren onderzoeken of, en zo ja, welke aanvullende acties mogelijk zijn om de tekorten in het onderwijs tegen te gaan.

De ministeries van VWS, SZW en OCW zijn in 2007 gestart met zeven regionale pilots in de zorgsector, gericht op:

- ⌘ Het toeleiden van mensen met een uitkering en niet-uitkeringsgerechtigden naar werk in de zorg
- ⌘ Doorstroming van werkenden naar de zorg via opscholing.
- ⌘ Maatschappelijke participatie, met de mogelijkheid tot doorstroom naar regulier werk in de zorg.

Partijen in de regio geven deze pilots vorm, waarbij de zorginstelling als werkgever het initiatief neemt. Andere samenwerkingspartners

zijn gemeenten, CWI/UWV, kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven en opleidingsinstellingen. In 2008 zullen we ook in de techniek activiteiten ontplooiën. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Platform Bèta

Techniek. Naast deze aanpak blijven we de bestaande samenwerkingsverbanden in regio en branche natuurlijk vragen zelf te onderzoeken wat de behoeften zijn van de regionale arbeidsmarkt en daar beleid en acties op te richten.

Minister Verburg – Ministerie van LNV - Leren & Werken in het Groen

“Dat kennis de basis vormt van de concurrentiekracht van het agrocluster (alle bedrijven in de primaire productie, verwerking en afzet van agrarische producten, land- en tuinbouw) is algemeen erkend. Om de kennis in de agrosector up to date te houden zal LNV *een leven lang leren* blijven bevorderen. De infrastructuur die de projectdirectie Leren & Werken neerzet voor regionale leerwerktrajecten (EVC en dual) zal vanuit LNV worden ondersteund en benut voor het versterken en vergroten van arbeidspotentieel in het agrocluster. De sector kent relatief veel kleine bedrijven en een groot aantal laaggeschoolde werknemers. LNV zal een accent leggen op het bestrijden van personeeltekorten en het behalen van de startkwalificatie. De ambitie is 10% van de doelstelling van de projectdirectie in de agrosector te realiseren. Dit betekent dat het ministerie van LNV er voor gaat om samen met onderwijs en bedrijfsleven de komende drie jaar, jaarlijks 3000 trajecten waar te maken!”

⚙️ EVC voor werkende jongeren (VSV)

De ambitie van het kabinet is om 20 duizend werkende jongeren te ondersteunen en te activeren om een startkwalificatie te halen. Het gaat om werkende jongeren tussen de 18 en 23 jaar die geen startkwalificatie hebben en niet bezig zijn om er een te halen. In 2006 waren dat ongeveer 90 duizend jongeren. Omdat we het scholingsniveau van de Nederlandse bevolking willen verhogen

hebben we deze groep hard nodig.

Bovendien verliezen ze bij stijgende werkloosheid als eersten hun baan en komen ze daarna moeilijk weer aan werk. We willen daarom dat meer jongeren een startkwalificatie halen. Daarvoor is een flexibel en gevarieerd onderwijsaanbod nodig dat aansluit bij de werkervaring en de loopbaanwensen van de jongeren.

Binnenstad College Rotterdam - 't Centrum pakt! - In opbouw

De meeste bedrijven in de Rotterdamse binnenstad moeten steeds meer moeite doen om geschikt personeel te vinden. In de binnenstad gaat het vooral om detailhandel, dienstverlening en horeca/toerisme. Gezien de economische situatie zal de vraag naar personeel de komende drie jaar alleen maar toenemen. Daarnaast heeft de binnenstad nog veel terrein te winnen als het gaat om de koopkrachtbestedingen van haar inwoners. De binnenstad ontwikkelt zich als banenmotor van de stad Rotterdam.

Een wens van de stad is de oprichting van het Binnenstadcollege. Het Binnenstadcollege is een wijkgerichte samenwerking tussen bedrijven, onderwijs(gerelateerde)instellingen en de overheid. Het doel is een pool te organiseren waar het bedrijfsleven uit de binnenstad (voornamelijk detailhandel, dienstverlening, horeca en toerisme) stageplaatsen en leerarbeidsplaatsen aanbieden. Het Binnenstadcollege inventariseert de behoefte van het bedrijfsleven en stemt daar het programma vanuit het onderwijs op af. Daarbij wordt aandacht besteed aan persoonlijkheid, competenties en drive van de jongeren, met name de groep werkende jongeren zonder startkwalificatie.

Met de directies Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) en Voortijdig Schoolverlaten (VSV) van het ministerie van OCW zal het volgende worden ondernomen om deze groep jongeren toch een startkwalificatie te laten behalen, waar mogelijk met behulp van EVC.

- ⋮ Samen met de directie VSV ervoor zorgen dat deze doelgroep een plek krijgt in met gemeenten af te sluiten convenanten.
- ⋮ Verder uitwerken van het 'leerloopbaanadvies', in samenwerking met de directie BVE en in overleg met betrokken partijen (gemeenten, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt, kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en bedrijven).
- ⋮ Via de bestaande Leren & Werken projecten helpen bij de realisatie van EVC voor 20 duizend werkende jongeren zonder startkwalificatie.

Leerwerktrajecten de Nederlandse Antillen

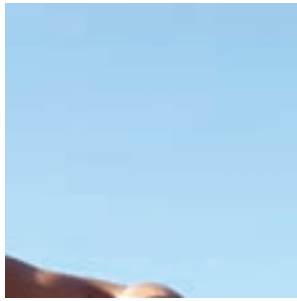
De arbeidsmarkt op de Nederlandse Antillen is onevenwichtig. Er zijn onder andere tekorten aan gekwalificeerde arbeidskrachten in de hotelsector en de bouw. Tegelijkertijd is de jeugdwerkloosheid heel hoog. Door werkloze

jongeren een leerwerktraject te laten volgen dat bij hen past, kan dit probleem worden aangepakt. De projectdirectie Leren & Werken wil de komende drie jaar de Nederlandse Antillen actief ondersteunen. Naast financiële ondersteuning zal door investering in een goede infrastructuur op het gebied van matching en profielen en door afspraken te maken met werkgevers en onderwijs gericht energie gestoken worden om deze problemen gezamenlijk aan te pakken.

⋮ [Leerwerktrajecten voor moeilijk bemiddelbare werkzoekenden](#)

In Nederland zijn er 1 miljoen geregistreerde werkzoekenden. Daarnaast zijn er een half miljoen ongeregistreerde werkzoekenden. Uit de monitor van directeuren voor sociale diensten (Divosa) 2007, de tussenrapportages over de evaluatie van de Wet werk en bijstand (WWB) en de werking van het macrobudget blijkt onder andere het volgende:

- ⋮ Er zaten nog nooit zo weinig mensen in de bijstand. Tegelijkertijd keert circa 25% weer terug in de bijstand. Scholing en kwalificatie zijn onmisbaar om mensen aan het werk te houden.

- ⌘ De terugleiding van kansrijke werkzoekenden is op orde. De inspanningen voor minder kansrijke werkzoekenden blijven nog teveel achter.
- ⌘ De werkwijze bij re-integratie is nog steeds te weinig op ondernemers gericht. Dat verandert langzaam, maar het is nog te versnipperd.

Daarom ondernemen we de volgende acties.

- ⌘ In de bestaande en nieuwe regio's worden 30 duizend extra leerwerktrajecten (dual en EVC) uitgevoerd voor werkzoekenden.
- ⌘ Op initiatief van het Algemeen Keten Overleg tussen CWI, UWV en gemeenten (AKO) is een pilot afgerond met 'Locaties voor Werk en Inkomen'. Die pilot heeft een integrale dienstverlening aan de werkgever en de werkzoekende opgeleverd, waarbij de schotten tussen de uitvoeringsorganisaties wegvallen en de klant maatwerk krijgt. Leerwerkklonken zullen goed moeten aansluiten op de dienstverlening van de 'Locaties voor Werk en Inkomen'.

- ⌘ De pilots van de projectdirectie Leren & Werken in de publiek-private samenwerking tussen UWV, BoaBorea, CWI en gemeenten zijn groeidiamanten die in een grotere setting te plaatsen zijn. Met deze partners zal een plan ontwikkeld worden om de werkwijze over te hevelen naar andere gebieden en resultaatafspraken te maken over het aantal duale en EVC-trajecten voor werkzoekenden.
- ⌘ Het kabinet streeft ernaar het Participatiefonds op 1 januari 2009 in werking te laten treden. Vanuit het scholingsperspectief en de opgebouwde expertise, netwerk en de regionale infrastructuur van Leren & Werken wordt actief bijgedragen om gemeenten optimaal voor te bereiden op de komst en effectieve werking van het Participatiefonds.
- ⌘ De regio was en blijft in de werkwijze van de projectdirectie Leren & Werken aan zet. Ook andere beleidsgebieden en departementen kiezen de regio als aangrijpingspunt om beleid uit te voeren. In

de participatietop zijn afspraken gemaakt over het bredere belang van versterkte regionale samenwerking ten behoeve van het gehele regionale arbeidsmarkt- en participatiebeleid. Vanuit onze ervaringen zal gezocht worden naar effectieve coalities, waarbij we erop letten dat regio's niet zelf het wiel hoeven uit te vinden.

2.3 Wat willen we bereiken?

In de komende drie jaar moeten 90 duizend nieuwe leerwerktrajecten (EVC en Duaal) worden opgezet. De nadruk ligt op de volgende punten:

- ⋮ De bestaande infrastructuur voor *een leven lang leren* in de regio en in de branches benutten en uitbreiden. Hier moet worden nagedacht over een versnelling van trajecten. Regio's en branches adopteren een gedeelte van de nationale doelstelling en

worden door de projectdirectie Leren & Werken ondersteund in de realisatie.

- ⌘ Zeven pilots met zorginstellingen gericht op het combineren van leren en werken.
- ⌘ In de tekortsector techniek zet het Platform Bèta Techniek met de projectdirectie Leren & Werken concrete acties uit.
- ⌘ In samenwerking met CWI/UWV en de partners in de regio krijgen 30 duizend moeilijk

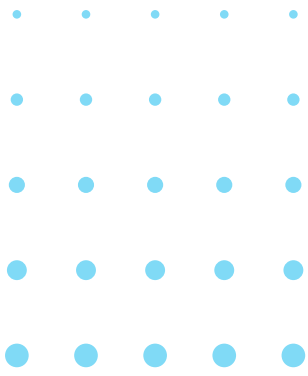
bemiddelbare werkzoekenden via een leerwerktraject extra begeleiding.

- ⌘ Met de directies BVE en VSV worden 20 duizend werkende jongeren gestimuleerd een startkwalificatie te halen. Hiervoor wordt gekeken naar de mogelijkheden van het leerloopbaanadvies en aansluitend een EVC-traject.

Budget (in miljoenen euro)

stimuleren en faciliteren van samenwerking	2008	2009	2010	2011
90.000 leerwerktrajecten (EVC en duaal) <i>jongeren zonder startkwalificatie werkzoekenden tekortsectoren (zorg en techniek)</i>	12	11,5	11,5	4
EVC en maatwerk Hoger Onderwijs ¹	5			
Leerwerktrajecten de Nederlandse Antillen	0,6	1,3	1,5	
Kenniscentrum EVC	1	1	1	1

¹ Hierover zullen in het voorjaar van 2008 nadere afspraken worden gemaakt met de HBO-raad

3. Flexibel en efficiënt opleiden

Nieuwe activiteiten	Doorgaan met
Voorhoedescholen	Associate degree (Ad) Stimuleren Effectieve Projecten (STEP) Week van het leren Ginjaar-Maas Prijs

3.1 Waar staan we nu?

De publiek bekostigde instellingen kunnen de groeiende hoeveelheid volwassenen die willen leren niet aan. Zowel op mbo- als op hbo-niveau kan leren en werken voor volwassenen nog veel beter. In de afgelopen periode is gebleken dat roc's en hbo-instellingen belangrijk zijn voor slimme combinaties van leren en werken in de regio. De scholen zijn al vertrouwde partners van bedrijven en gemeenten bij scholingsactiviteiten voor 'reguliere' leerlingen. De scholen kunnen hun dienstverlening aan volwassenen nog verder verbeteren. De Open Universiteit heeft daar een geslaagd voorbeeld van, met het project 'Open Educational Resources', waarbij gratis lesmateriaal beschikbaar wordt gesteld via internet.

3.2 Wat gaan wij doen?

Scholen hebben moeite om maatwerk aan te bieden. Ze hebben immers ook al veel reguliere leerlingen die een groot aantal beroepsopleidingen volgen. Bovendien zijn de bekostigings- en toezichtsregels logisch voor reguliere leerlingen, maar staan ze maatwerk voor volwassenen soms in de weg. Hoewel veel scholen creatieve oplossingen vinden om hun volwassenenonderwijs op onderdelen te verbeteren, valt er dus nog veel te winnen.

Voorhoedescholen

Daarom is een project voorhoedescholen gestart. Vier roc's, twee hogescholen en een aoc steken hun nek uit om op korte termijn een doorbraak te realiseren in de veranderingen die

binnen scholen nodig zijn om meer volwassen aan het leren te krijgen. De scholen gaan gezamenlijk aan de slag om ingrijpende veranderingen in hun aanbod, werkwijze en organisatie voor elkaar te krijgen. Ze maken afspraken over de resultaten die aan het einde van het project bereikt moeten zijn. Er wordt op gelet dat de ervaringen ook door andere scholen gebruikt kunnen worden.

In september 2007 was de kick-off van het project. Het najaar 2007 staat in het teken van het ontwikkelen van een veranderplan per school. In 2008 zal een conferentie worden georganiseerd om de resultaten met andere scholen te delen en lijnen naar de toekomst uit te stippen.

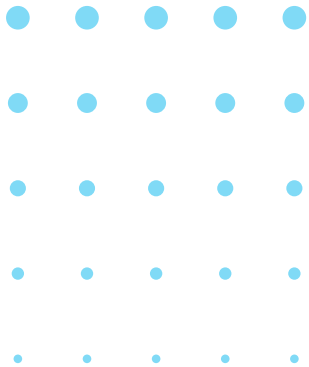
E-learning

Om het tekort aan hoger opgeleiden op te lossen moeten meer werkenden diplomagerichte opleidingen volgen. E-learning kan het onderwijs voor werkenden en werkzoekenden flexibiliseren. Zowel publiek als privaat bekostigde scholen zijn actief op het gebied van het leren voor volwassenen door geschikt en toegankelijk

aanbod te ontwikkelen. Het kabinet signaleert dat en zal aankomende jaren de vinger aan de pols houden en monitoren wat de ontwikkelingen zijn.

Hoger onderwijs

De OESO maakt kritische opmerkingen over de deelname van 30-plussers aan het Nederlandse hoger onderwijs. Die deelname moet omhoog. Daarom heeft het kabinet de ambitie dat in 2011 10 duizend meer 27 tot 40 jarigen aan het (bekostigd) hoger onderwijs deelnemen dan in 2007. Belangrijkste opdracht voor de komende drie jaar is het realiseren van maatwerktrajecten voor werkenden. Met de regeling 'EVC en maatwerktrajecten werkend leren in het hbo' wil de projectdirectie Leren & Werken komend jaar helpen deze ambitie te realiseren. In overleg met betrokken partijen zal worden beslist op welke wijze maatwerktrajecten het beste gerealiseerd kunnen worden. Voor het wetenschappelijk onderwijs is het voornemen om pilots met maatwerkprojecten voor volwassenen uit te voeren in sectoren waar tekorten aan wo-opgeleiden bestaan.

Associate degree

De pilots met de Associate degree kunnen ook een bijdrage leveren aan de verhoging van de deelname. Als uit de tussenevaluatie in 2008 blijkt dat de pilots succesvol zijn (onder andere in het bereiken van de doelgroepen van werkenden en doorstromende mbo'ers) kan besloten worden de Ad al in 2008 in te voeren en niet te wachten tot 2011. Belangrijke opdracht voor de komende jaren is het vergroten van de bekendheid van de Ad bij potentiële studenten en werkgevers. De projectdirectie Leren & Werken samen met de directie Hoger Onderwijs gaat hier actief op inzetten.

Stimuleren van Effectieve Projecten (STEP)

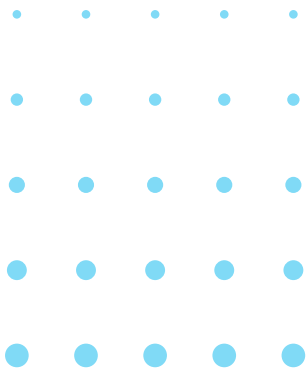
De tijdelijke subsidieregeling STEP (Stimulans Toepassing Effectieve Projecten) nodigt bedrijven, onderwijsaanbieders en andere organisaties uit op zoek te gaan naar succesvolle projecten en die toe te passen in de eigen regio of sector. Het gaat om projecten waarin het onderwijs en het bedrijfsleven samen werk maken van *een leven lang leren*. Vorig jaar zijn elf STEP-projecten van start gegaan, onder andere in de sectoren railvervoer, horeca en de

ziekenhuisbranche en in de regio's Flevoland en Rivierenland. Deze projecten laten positieve en concrete resultaten zien. STEP blijkt een goed instrument om het zogenaamde 'spotten en verpotten' van topprojecten te stimuleren en om een aanzet te geven voor een opleidingsinfrastructuur voor werkenden en werkzoekenden in de regio of sector. Vanwege dit succes wordt de STEP-regeling nogmaals opengesteld.

EVC voor vrijwilligers in jongerenorganisaties

Een vrijwilliger ontwikkelt veel competenties, zoals leiding geven, activiteiten organiseren, administratie bijhouden, vergaderen, met kinderen werken en ga zo maar door. Veel vrijwilligers hebben moeite hun ervaringen gewaardeerd te krijgen in het onderwijs of bij werkgevers.

De Nationale Jeugdraad en EVC-expert Steunpunt Scouting Gelderland starten daarom een project voor EVC binnen het vrijwilligerswerk. Met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ondersteunen wij dit project.

Week van het leren

Leren geeft mensen de kans om zich persoonlijk, maatschappelijk en professioneel te ontwikkelen. Maar voor veel mensen is de drempel om verder te leren hoog. Ze hebben negatieve ervaringen opgedaan of het ontbreekt ze aan zelfvertrouwen. De jaarlijkse Week van het leren is bedoeld voor die mensen. Het gaat vooral om informele cursussen of trainingen, maar vaak krijgen mensen de smaak te pakken en gaan zij voor een diploma. Het kabinet moedigt regionale partijen aan om tijdens de Week van het leren leeractiviteiten te organiseren.

Ginjaar-Maas Prijs

Twee jaar geleden startte de projectdirectie Leren & Werken met de Ginjaar-Maasprijs. De prijs is bedoeld voor projecten en initiatieven die volwassen werknemers of werkzoekenden stimuleren tot (verder) leren. De prijs moet meer bekendheid geven aan deze projecten, waardoor andere organisaties ook mee willen doen. Tot en met 2011 zal deze prijs voortgezet worden.

3.3 Wat willen we bereiken?

Om flexibel en efficiënt opleiden voor volwassenen te stimuleren, wil de projectdirectie Leren & Werken in 2011 het volgende hebben bereikt:

- ⋮ 4 roc's, 1 aoc en 2 hogescholen vormen de voorhoede van het volwassenenonderwijs. Experts kijken naar de bedrijfsvoering van de scholen, zodat ze optimaal ingericht worden. De resultaten en leerervaringen tonen het hele onderwijs wat mogelijk is.
- ⋮ Meer maatwerk in het hoger beroepsonderwijs en pilots in het wetenschappelijk onderwijs (WO)
- ⋮ Bekendheid van het Associate degree programma
- ⋮ Uitwisseling en invoering van praktische kennis uit topprojecten wordt gestimuleerd door de verlenging van de STEP subsidie
- ⋮ De week van het leren en de Ginjaar-Maas Prijs blijven in de komende drie jaar bestaan.

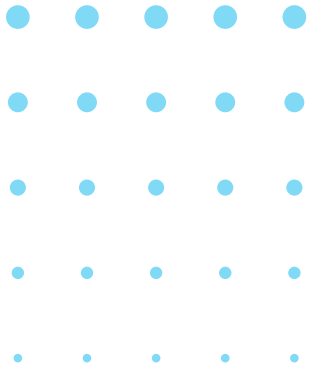
Budget (in miljoenen euro)

flexibel en efficiënt opleiden	2008	2009	2010	2011
Voorhoedescholen	0,5	0,5		
Stimulering Effectieve Projecten	0,3			

4. Bereiken van burgers en werkgevers

Nieuwe activiteiten	Doorgaan met
Publiekscampagne	www.lerenenwerken.nl Telefonische helpdesk Leren & Werken Leerwerkloketten, uitbreiden naar 40

4.1 Waar staan we nu?

Afgelopen twee jaar is gebouwd aan een infrastructuur voor *een leven lang leren*. Het click (klikken), call (bellen), face (loket) concept staat nog in de kinderschoenen, maar is een goede start met veel mogelijkheden.

Op www.lerenenwerken.nl staat informatie over opleidingen, beroepeninformatie en vacatures, stages, testen en werkgeversinformatie. De site is bedoeld om alle informatie over mogelijkheden voor *een leven lang leren* te bundelen voor werkgevers, werknemers en werkzoekenden. Verder is de gratis telefonische helpdesk (0800-1618) Leren & Werken opengesteld. De website trekt nu een respectabel aantal bezoekers. Dit geldt niet voor de telefonische helpdesk. In de regio bestaan nu 16 leerwerkloketten, voor mensen met vragen over leren en werken.

4.2 Wat gaan wij doen?

Publiekscampagne

Met de publiekscampagne willen we werkgevers, werknemers en werkzoekenden overtuigen van de noodzaak om te blijven leren.

Werkgevers spelen een dubbele rol bij deze doelstelling. De campagne moet hen overtuigen van het nut medewerkers te scholen en hen aanmoedigen om hun medewerkers daartoe te stimuleren.

De mogelijkheden van duale of EVC-trajecten zijn vaak onvoldoende bekend. De communicatiecampagne moet daarin verandering brengen en gaat begin 2008 van start.

Verbetering website met alle leer- en werkmogelijkheden (Click)

Er staat veel informatie op de site, maar die is soms lastig te vinden. De vernieuwde site krijgt daarom ingangen per doelgroep (werkgever, werknemer, student, professional en werkzoekende) om de toegankelijkheid te verbeteren.

Telefonische helpdesk (Call)

Het aantal gesprekken dat binnenkomt bij de telefonische helpdesk valt tegen. De telefonische helpdesk 0800-1618 zal daarom in 2008 geëvalueerd worden. Op basis daarvan zal beslist worden of extra geïnvesteerd wordt in de helpdesk of dat er onvoldoende vraag is om voort te bestaan.

Leerwerkloketten in de regio (Face)

Het leerwerkloket blijkt noodzakelijk om in de regio een structuur voor *een leven lang leren* op te zetten. Daarom vormen we met de andere partijen, vooral met het CWI, een landelijk dekend netwerk van leerwerkloketten. Er komen zeker 40, maar mogelijk meer leerwerkloketten. Het exacte aantal hangt onder meer af van het aantal regionale netwerken dat rond *een leven lang leren* ontstaat.

In het najaar van 2007 en het voorjaar van 2008 wordt onderzocht wat de ervaringen van de bestaande 16 loketten zijn. Op basis daarvan wordt in de eerste helft van 2008 het beleid waar nodig aangepast of versterkt. In ieder geval zal de afstemming van de regionale leerwerkloketten met de portal www.lerenenwerken.nl en de telefonische helpdesk 0800-1618 met kracht worden voortgezet. Het is de bedoeling dat er in 2008 al duidelijk sprake is van één merk voor *een leven lang leren*, wat tot uiting komt in een identieke *look and feel* van de leerwerkloketten, de portal en de helpdesk.

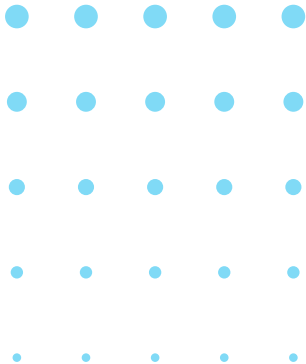
4.3 Wat willen we bereiken, en hoe?

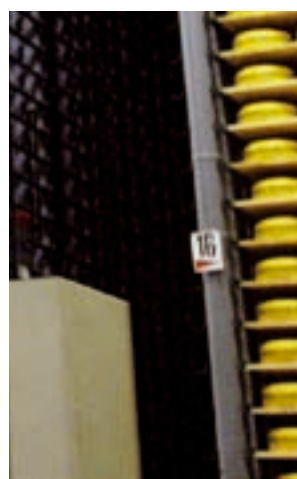
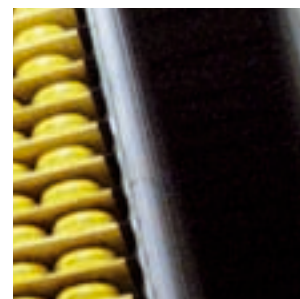
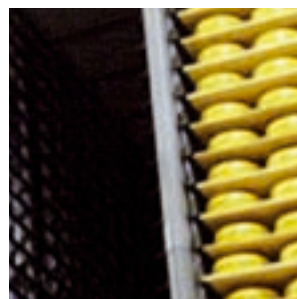
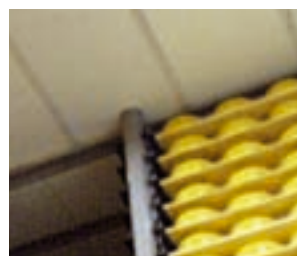
In 2011 wil de projectdirectie Leren & Werken bereikt hebben dat burger en werkgevers weten waar ze terecht kunnen met vragen over scholing en EVC van volwassenen. Daartoe investeert de projectdirectie Leren & Werken in:

- ⌘ Een publiekscampagne om burgers en werkgevers te informeren over de noodzaak en de mogelijkheden van *een leven lang leren*.
- ⌘ De landelijke en regionale websites afstemmen in vorm en inhoud.
- ⌘ De telefonische helpdesk 0800-1618, waar individuele en bedrijfsvragen over scholing gesteld kunnen worden. De projectdirectie Leren & Werken onderzoekt de vraag naar deze faciliteit.
- ⌘ Stroomlijning van de leerwerkloketten, zodat het publiek weet waarvoor je terecht kunt bij een leerwerkloket.
- ⌘ Uitbreiding van het aantal leerwerkloketten. Ambitie is om tot in ieder geval 40 leerwerkloketten te komen in 2011

Budget (in miljoenen euro)

Bereiken van burgers en werkgevers	2008	2009	2010	2011
Publiekscampagne	2	2	2	1
portal lerenenwerken.nl	0,4	0,4	0,4	0,4
telefonische helpdesk	0,2	0,2	0,2	0,2
ondersteuning leerwerkloketten	0,1			

5. Conceptontwikkeling *een leven lang leren*

Nieuwe activiteiten

Conceptontwikkeling
Denktank *leven lang leren*
Congres *leven lang leren*

Voor de verdere ontwikkeling van het concept achter *een leven lang leren* is een antwoord nodig op de volgende belangrijke vragen:

- ⋮ Waarom komt *leven lang leren* voor volwassenen onvoldoende van de grond?
- ⋮ Wat weten we van de effectiviteit van de instrumenten voor *een leven lang leren*?
- ⋮ Wie heeft welke rol in *leven lang leren*?

5.1 Denktank *leven lang leren*

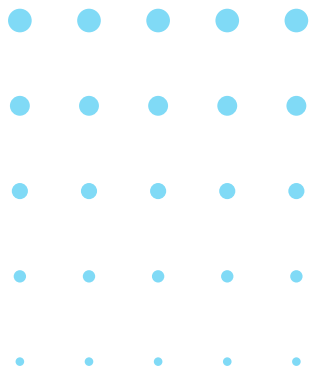
Om een antwoord te vinden op de bovenstaande kernvragen van *een leven lang leren* wordt een 'Denktank *leven lang leren*' gevormd. De denktank zal zich richten op het koppelen van onderzoek aan actuele beleidsvragen. In de denktank zitten deskundigen uit het Expertisecentrum CINOP, het Centraal Planbureau, de Open Universiteit, de RWI en Leren & Werken. De denktank formuleert in dialoog met de bewindslieden van de ministeries van OCW en SZW een

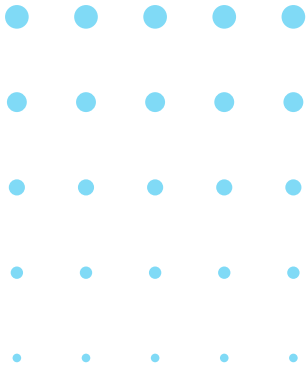
opdracht, werkt deze uit en adviseert hierover. Zij maakt gebruik van nationaal en internationaal onderzoek en kan ook zelf onderzoek laten uitvoeren. De projectdirectie Leren & Werken

⋮ Onderzoek naar financiële stimuleringsmaatregelen

Leren & Werken heeft zich nauwelijks beziggehouden met het individu. Het idee achter het stimuleren van het individu is dat mensen zelf de verantwoordelijkheid nemen om zich te blijven ontwikkelen. De denktank zal zich bezig gaan houden met het onderzoeken van de wenselijkheid en effectiviteit van onder meer:

- ⋮ Een Individuele Leerrekening (ILR), voucher, die doorleren financieel haalbaar maakt.
- ⋮ Het vastleggen van bepaalde rechten in cao's, zoals recht op scholing, recht op EVC, recht op scholingsverlof.
- ⋮ Scholingsplicht.
- ⋮ De mogelijkheden om naast de reeds bestaande bestedingsdoelen ook scholingskosten te financieren uit de levensloopregeling.

Bij dit onderzoek zal ook de levensloop-regeling betrokken worden.

⚡ **Onderzoek naar de mogelijke rol van scholingsmakelaars en lerende organisaties**

Laagopgeleiden en mkb-bedrijven worden nog onvoldoende bereikt met de maatregelen die voor het leren van volwassenen. Nog bijna een kwart van de Nederlandse beroepsbevolking heeft geen startkwalificatie, terwijl het aantal laaggekwalificeerde banen verder afneemt. Tevens blijken in onze samenleving 1,5 miljoen mensen in meer of mindere mate buitenspel te staan, omdat ze moeite hebben met lezen en schrijven.

Laagopgeleiden willen best leren, maar hebben aanmoediging en begeleiding nodig van hun werkomgeving. Ondernemers willen zeker dat hun personeel zich verder schoolt, als de werkgevers maar goed advies krijgen en het leren zoveel mogelijk op de werkplek kan gebeuren. Mkb-bedrijven zouden moeten worden ondersteund om het leerklimaat in hun bedrijf te versterken, zodat een lerende organisatie ontstaat. Dit kan voor elk

bedrijf weer iets anders zijn, maar belangrijk is dat het aansluit bij de werkprocessen en bedrijfsvoering.

De inzet van scholingsmakelaars in Nederland zou zich kunnen richten op:

- ⚡ Het stimuleren van mkb-ondernemers (minder dan 50 werknemers) om hun personeel te scholen;
- ⚡ Het faciliteren en begeleiden van laagopgeleiden tot aan startkwalificatie

In Engeland wordt dit concept al met succes beproefd. De denktank wordt gevraagd om te kijken wat het concept van de lerende organisatie en de scholingsmakelaars bij kunnen dragen aan een leven lang leren. Specifiek wordt gekeken naar de rol die alfabetisering hierbij speelt. Het kabinet heeft de Sociaal Economische Raad (SER) gevraagd om in 2008 advies uit te brengen over hoe leven lang leren in bedrijven kan worden gestimuleerd. De activiteiten van de denktank en de SER zullen op elkaar worden afgestemd.

Conferentie *Leven lang leren*

In het voorjaar van 2008 wordt een conferentie georganiseerd, waarin actief zal worden nagedacht over de meer fundamentele vragen rondom *een leven lang leren*. Tevens zal een scala aan goede voorbeelden op het terrein van *leven lang leren* worden gepresenteerd. Naast voorbeelden uit eigen land komen ook voorbeelden uit andere landen aan de orde. Daarbij draait het om vragen als: wat moet je doen, wie

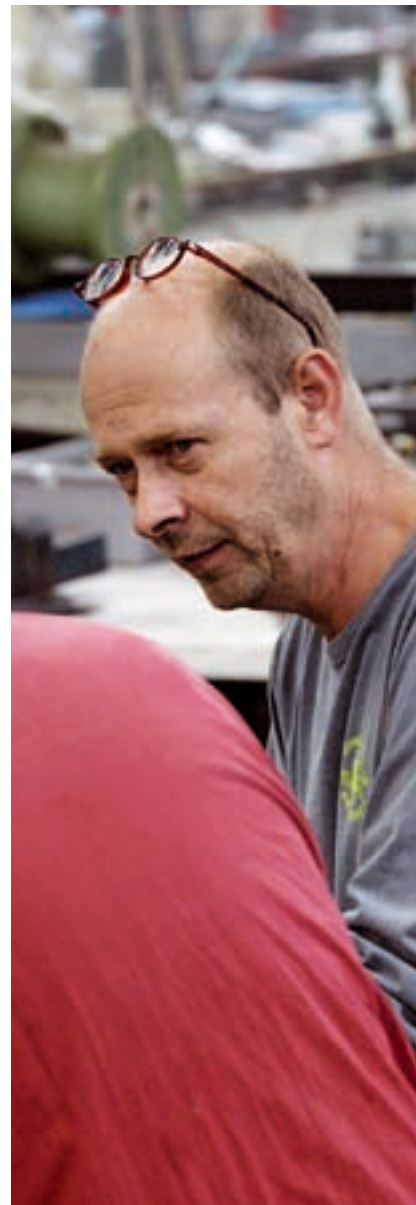
heb je daarvoor nodig, wat kost het, wat zijn succesvolle manieren van ondersteuning, welke ervaringen zijn hiermee opgedaan?

Budget (in miljoenen euro)

Voor nieuwe stimuleringsmaatregelen is geld in 2010 en 2011 gereserveerd. Op deze manier is er ruimte om op basis van de conceptontwikkeling acties te ondernemen.

	2008	2009	2010	2011
Nieuwe stimuleringsmaatregelen			5,5	10,0
Onderzoek en monitoring	0,6	0,8	0,1	0,1

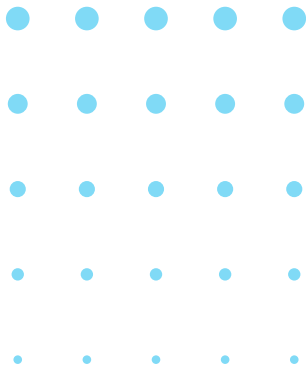

6. Nawoord

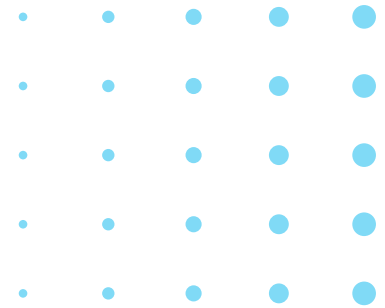
Het fundament voor *een leven lang leren* is gelegd en daarop wil dit kabinet verder investeren. In de komende drie jaar moeten we de stap maken van 'goede projecten' naar grootschaligheid. Om die groei te bereiken zullen we belangrijke stappen moeten realiseren in het onderwijs en de SUWI-keten, juist daar waar het gaat om volwassenen en scholing. Burgers en bedrijven moeten inzien dat *leven lang leren* niet vrijblijvend is of een zaak van de burens, maar noodzaak om je meerwaarde te verkrijgen en te behouden. Op naar 'Leren is je beste werkverzekering!'

Bijlagen

Begroting 2008–2011

	2008	2009	2010	2011
stimuleren en faciliteren van samenwerking				
90.000 leerwerktrajecten (EVC en duaal) <i>jongeren zonder startkwalificatie</i> <i>werkzoekenden</i> <i>tekortsectoren (zorg en techniek)</i>	12	11,5	11,5	4
EVC en maatwerk Hoger Onderwijs ¹	5			
Leerwerktrajecten de Nederlandse Antillen	0,6	1,3	1,5	
Kenniscentrum EVC	1	1	1	1
flexibel en efficiënt opleiden				
Voorhoedescholen	0,5	0,5		
STEP	0,3			
Bereiken van burgers en werkgevers				
Publiekscampagne	2	2	2	1
Portal lerenenwerken.nl	0,4	0,4	0,4	0,4
Telefonische helpdesk	0,2	0,2	0,2	0,2
Ondersteuning leerwerkloketten	0,1			
Nieuwe stimuleringsmaatregelen			5,5	10,0
Algemeen				
Onderzoek en monitoring	0,6	0,8	0,1	0,1
Totaal	22,7	17,7	22,2	16,7

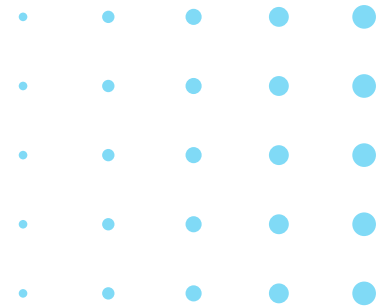

Opbouw beschikbaar budget 2008–2011

	2008	2009	2010	2011
FES claim Beroepsonderwijs in Bedrijf ²	9,0	7,5	7,5	
Enveloppe middelen OCW ³	1,5	3,0	8,0	10,0
Enveloppe middelen SZW ³	5,0	5,0	5,0	5,0
Budget <i>Leven lang leren</i> BVE	1,7	1,7	1,7	1,7
Bijdrage Platform Bèta Techniek voorhoedescholen	0,5	0,5		
Middelen HO-sector EVC + duaal	5,0			
subtotaal programmamiddelen	22,7	17,7	22,2	16,7
¹ Hierover zullen in het voorjaar van 2008 nadere afspraken worden gemaakt met de HBO-raad				
² De FES-middelen 2e tranche komen pas beschikbaar na een positieve evaluatie van de 1e tranche. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de FES-middelen over meerdere jaren gespreid kunnen worden.				
³ De enveloppemiddelen voor 2009 en verder zijn indicatief, jaarlijks zal bij voorjaarsnota besluitvorming over de tranches plaatsvinden.				
apparaatskosten projectdirectie Leren & Werken	1,5	1,5	1,5	1,5

Afkortingenlijst

Ad Associate degree	EVC Erkenning van Verworven Competenties	LLL Leven Lang Leren	OESO Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
AKO Algemeen Keten Overleg	EZ Ministerie van Economische Zaken	LNV Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid	OU Open Universiteit
AOC Agrarisch opleidings- centrum	HBO Hoger beroepson- derwijs	MBO middelbaar beroeps- onderwijs	PLW Projectdirectie Leren & Werken
BVE Beroepsonderwijs en volwassenen- edu-catie	HO Hoger Onderwijs	MKB Midden- en Kleinbedrijf	RMC Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
CINOP Centrum voor innovatie van opleidingen	ILR individuele leerreke- ning	O&O-fondsen Opleiding- en ont- wikkelingsfondsen	ROC Regionaal Opleidingencentrum
CWI Centrale organisatie voor werk en inko- men	KBB kenniscentrum beroepsonderwijs en bedrijfsleven	OCW Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	RWI Raad voor Werk en Inkomen

SER	VNO/NCW	WO
Sociaal	Verbond van	Wetenschappelijk
Economische Raad	Nederlandse	onderwijs
	Ondernemingen en	
SUWI	Nederlands	WWB
Structuur	Christelijk	Wet Werk en
Uitvoerings-	Werkgeversverbond	Bijstand
organisatie Werk en		
Inkomen	VSV	
	Voortijdig	
SZW	Schoolverlaten	
Ministerie van		
Sociale Zaken en	VWO	
Werkgelegenheid	Vorbereidend	
	wetenschappelijk	
UWV	onderwijs	
Uitvoeringsinstituut		
Werknemers-	WVA	
verzekeringen	Wet vermindering	
	afdracht loon-	
VNG	belasting en premies	
Vereniging	voor de volksverze-	
Nederlandse	keringen	
Gemeenten		

Dit is een publicatie van de projectdirectie Leren & Werken. Leren & Werken is een gezamenlijke directie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Bezoekadres

Anna van Hannoverstraat 4
2595 BJ Den Haag

Postadres

Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Voor meer informatie:

Leren&werken@minocw.nl

Productie: Leo Wijnhoven

Eindredactie: Erik van Beek

Fotografie: Ministerie van SZW

Vormgeving: Maarten Balyon grafische vormgeving,
Zoeterwoude

Druk: UnitedGraphics, Zoetermeer

Uitgave: december 2007

37.109/1000

O N D E R
U C S U M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid